

STORTINGET

Representantforslag 137 S

(2019–2020)

fra stortingsrepresentantene Himanshu Gulati, Christian Tybring-Gjedde, Solveig Horne, Per-Willy Amundsen, Jon Engen-Helgheim og Silje Hjemdal

Dokument 8:137 S (2019–2020)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Himanshu Gulati, Christian Tybring-Gjedde, Solveig Horne, Per-Willy Amundsen, Jon Engen-Helgheim og Silje Hjemdal om barn som blir holdt mot sin vilje i utlandet

Til Stortinget

Bakgrunn

Ifølge en rapport fra Oslo Economics som ble utarbeidet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og presentert tidligere i år, har minst 415 norske barn blitt etterlatt i utlandet mot sin vilje i perioden 2016–2018 (Oslo Economics: Kommunenes erfaringer med barn og unge som etterlates i utlandet mot sin vilje, Rapport 2019/30).

Dette er enkeltskjebner der barn har opplevd ulike former for omsorgssvikt og frihetsberøvelse, deriblant vold og tortur, negativ sosial kontroll og tvungen plassering på koranskoler.

De siste årene har offentligheten fått vite om flere sterke historier fra unge som er blitt utsatt for dette, blant annet sendt på koranskoler i utlandet. For alle historier man får høre om, finnes det et stort antall enkeltskjebner med barn som ikke får sin stemme hørt, samtidig som de opplever å bli utsatt for et stort svik fra sine egne foreldre. Det finnes også flere historier om barn og unge som opplever å ikke få nødvendig hjelp fra ambassader og det offentlige om de først klarer å be om hjelp.

I mars 2020 leverte en regjeringsutnevnt ekspertgruppe rapporten «Det var ikke bare ferie», om unge som etterlates i utlandet mot sin vilje, til barne- og fami-

lieministeren. I forbindelse med dette kom det frem at barnevernet har støttet foreldres valg om å sende kriminelle barn ut av landet. I flere tilfeller har barnevernet betalt flybillettene.

Forslagsstillerne mener at dette er uakseptabelt, og at det står i sterk kontrast til den politiske innsatsen på dette feltet de siste årene. Senest i høst ble passloven endret for å gi myndighetene flere muligheter til å holde tilbake pass og reisedokumenter for barn og unge som er i faresonen for å bli sendt til utlandet mot sin vilje, samt enklere å kunne hjelpe mindreårige i utlandet med reisedokumenter. Dette var blant annet en oppfølging av et av vedtakene gjort i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:118 S (2017–2018) om tiltak mot sosial kontroll og æresvold, hvor det ble gjort flere viktige vedtak på feltet.

I forbindelse med behandlingen av trossamfunnsloven tidligere i 2020 ble det også vedtatt flere punkter for å forhindre at barn og unge utsettes for integreringshemmende aktiviteter i inn- og utland som kan bidra til negativ sosial kontroll, segregering og radikaliserings.

Norge har et utviklingsbudsjett på i underkant av 40 mrd. kroner i året. Senest i 2020 har Norge gitt et lån på i overkant av 3 mrd. kroner til Somalia, et land hvor flere norske ungdommer er sendt på ufrivillige koranskoleopphold og såkalte «rehabiliteringssentre», og hvor blant annet NRK har dokumentert at det drives koranskoler som ungdommer fra Europa med somalisk opprinnelse er blitt sendt til, og hvor det foregår systematisk vold og tortur.

Forslagsstillerne mener at innsatsen for å hindre at barn og unge holdes mot sin vilje i utlandet, blant annet for å sendes på koranskoler, må styrkes ytterligere.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om lovendring som sørger for innføring av minstestraft overfor foreldre og omsorgspersoner som gjennom egen handling eller tilrettelegging er ansvarlige for at barn sendes til eller etterlates i utlandet mot egen vilje under forhold som kan bidra til at barn og unge utsettes for vold og tortur, negativ sosial kontroll eller radikaliserings.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer som sikrer straffeansvar med minstestraft for enkeltpersoner eller organisasjoner som bidrar til at barn sendes på utenlandsopphold og etterlates mot sin vilje under forhold der de kan bli utsatt for vold og tortur, negativ sosial kontroll eller radikaliserings.
3. Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem forslag om hvilke ytelser som bør falle bort når foreldre gjennom egen handling eller tilrettelegging er ansvarlige for at barn sendes til eller etterlates i utlandet mot egen vilje under forhold som kan bidra til at barn og unge utsettes for vold og tortur, negativ sosial kontroll eller radikaliserings.
4. Stortinget ber regjeringen sørge for at det får konsekvenser for foreldreansvaret når foreldre gjennom egen handling eller tilrettelegging er ansvarlige for at barn sendes til eller etterlates i utlandet mot egen vilje under forhold som kan bidra til at barn og unge utsettes for vold og tortur, negativ sosial kontroll eller radikaliserings.
5. Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige forslag og gjennomføre endringer som sikrer at det får konsekvenser for oppholdstillatelsen til foreldre med midlertidig opphold når de gjennom egen handling eller tilrettelegging er ansvarlige for at barn sendes til eller etterlates i utlandet mot egen vilje under forhold som kan bidra til at barn og unge utsettes for vold og tortur, negativ sosial kontroll eller radikaliserings.
6. Stortinget ber regjeringen kartlegge tilfeller hvor barnevernet har bidratt når foreldre har ønsket å sende barn ut av landet. Stortinget ber også regjeringen om å sette en umiddelbar stopp for praksisen med at barnevernet kan bidra til at barn sendes til utlandet mot sin vilje.
7. Stortinget ber regjeringen bruke sin dialog med land hvor koranskoler er vanlig, til å stille forventninger og krav om at myndighetene griper inn for å hindre at ungdommer holdes mot sin vilje på institusjoner og «rehabiliteringssentre» hvor det kan foregå vold og tortur eller være fare for negativ sosial kontroll og radikaliserings.
8. Stortinget ber regjeringen utarbeide informasjon og veiledere om hvordan barn og unge som befinner seg i utlandet mot sin vilje, skal følges opp og gis hjelp dersom de oppnår kontakt med ambassader, barnevernet eller andre offentlige instanser, for å unngå at barna det gjelder, ikke opplever å bli tatt på alvor.
9. Stortinget ber regjeringen redegjøre for status på vedtakene gjort i forbindelse med Stortingets behandling av Dokument 8:118 S (2017–2018).
10. Stortinget ber regjeringen følge opp forslagene til tiltak i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om informasjon og veiledning til unge, foreldre og hjelpeapparatet.
11. Stortinget ber regjeringen følge opp forslagene i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at utenriksstasjonene og utlendingsmyndighetene skal ha samme plikt til å varsle barnevernstjenesten som passmyndighetene har.
12. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at unge under 18 år bør få oppnevnt en setteverge/talsperson dersom de oppholder seg i utlandet mot sin vilje og foreldrene ikke vil hjelpe dem tilbake.
13. Stortinget ber regjeringen sette fokus på og sørge for at ansatte i skolene, barnevernstjenesten og politiet får kunnskap og kompetanse for tidlig å avdekke og følge opp der barn blir sendt til utlandet mot sin vilje.
14. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at kompetanseteamet, integreringsrådgivernes og UDs konsulerseksjons ansvarsområder, mandat og samarbeidsrutiner bør gjennomgås, og det bør vurderes om det er behov for en mer operativ, koordinerende funksjon i komplekse utenlandssaker.
15. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at temaet ufrivillig utenlandsopphold bør inngå som en del av opplæringen om vold og overgrep i alle relevante profesjonsutdanninger.
16. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at temaet ufrivillig utenlandsopphold bør inngå i informasjon, veiledning og chattetjenester rettet mot ungdom, inkludert ung.no.
17. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport

«Det var ikke bare ferie» om at unge bør få et tilbud om å kartlegge sin fysiske og psykiske helse ved retur etter ufrivillige utenlandsopphold.

18. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at det bør utvikles hjelpetiltak og metodikk i barnevernet som kan forebygge ufrivillige utenlandsopphold.
19. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at unge bør tilbys et fleksibelt undervisningsopplegg og norskopplæring som kan bøte på tapt skolegang og tapte språk-

kunnskaper etter retur til Norge i etterkant av ufrivillige utenlandsopphold.

20. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at det bør sikres at barn og unge voksne ikke mister sin permanente oppholdstillatelse dersom de er holdt i utlandet mot sin vilje.
21. Stortinget ber regjeringen følge opp forslaget i den regjeringsoppnevnte ekspertgruppens rapport «Det var ikke bare ferie» om at unge over 18 år bør sikres et bo- og støttetilbud hvor det ikke er et krav om å være trusselutsatt for å få bistand.

17. juni 2020

Himanshu Gulati

Christian Tybring-Gjedde

Solveig Horne

Per-Willy Amundsen

Jon Engen-Helgheim

Silje Hjemdal

